

Kort geding in de praktijk

1 ■ 2023

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **PO-punten** 3
- **Geldigheid** U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.

- **Redactie** Mr. Pieter Dorhout, hoofdredacteur
Prof. mr. dr. Sven Brinkhoff
Mr. drs. Marije Jeltes
Mr. dr. Lies Punselie
- **Docent** Mr. Petra de Bruin
- **Uitgever** Igno Ketelaars
- **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam
- **Foto omslag** Merel Waagmeester Fotografie, Merel Waagmeester

© 2023 JurisDidact, Gorssel

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

- **Bestellingen** De basisprijs van een programma is € 194,50 (excl. btw), tenzij anders vermeld. Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
- **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers BV, gedeponeed bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pretoets – 7

Blok A

Juridische voorbereiding

- A1** Relevante wet- en regelgeving – 9
- A2** Inrichting van de dagvaarding – 16
- A3** Formuleren van een effectieve vordering – 18
- A4** Het verweer – 24

Blok B

Praktische voorbereiding

- B1** Aanvraag, termijnen en bevoegdheid – 25
- B2** Spreektijd en verplaatsing – 27
- B3** Overige praktische aspecten – 28

Blok C

De zitting en daarna

- C1** Het begin van de zitting, verstekverlening en incidenten – 30
- C2** Toetsingskader – 35
- C3** Het vonnis – 38
- C4** Hoger beroep en proces-verbaal – 42

Afkortingenlijst – 44

Antwoorden pretoets en casuïstiek – 45

Noten – 48

Literatuur en jurisprudentie – 50

Toetsvragen – 51

Inleiding

Deze cursus behandelt het civiele kort geding in handelszaken, kantonzaken en familiezaken. Bij een civiel kort geding komt meer kijken dan advocaten soms denken. Dat leidt ertoe dat er in de praktijk onnodig(e) fouten worden gemaakt. Die fouten kunnen het verschil maken tussen toewijzen en afwijzen. In deze cursus wordt u in chronologie meegenomen van het voornemen van een kort geding tot het hoger beroep tegen het vonnis.

Na een korte introductie met aandacht voor de toepasselijke regelgeving is er als eerste aandacht voor de keuze voor de rechter. Tot welke kortgedingrechter moet u zich wenden en moet, of kunt, u zich wel tot een kortgedingrechter wenden of moet u naar een ander-soortige voorzieningenrechter? Na deze eerste stap gaat het over de opzet van de dagvaarding. Wat daar in ieder geval in moet staan, wordt besproken en toegelicht aan de hand van een checklist. Bijzondere aandacht krijgt het formuleren van de vordering. Die aandacht is nodig omdat het eindresultaat, na toewijzing, een veroordeling moet zijn die ook ten uitvoer kan worden gelegd. Aspecten als wat wel en niet kan worden gevorderd, woordgebruik, bepaalbaarheid en verwijzingen komen daarbij aan de orde. Na het opstellen van de dagvaarding, moet het kort geding worden aangevraagd en gepland. Hoe gaat dat in de praktijk en waar moet u, extra goed, op letten? De mondelinge behandeling, de formele en materiële incidenten die zich daar kunnen voordoen, zijn daarna aan de orde. De cursus sluit af met de soorten vonnissen, het proces-verbaal en het hoger beroep. Al deze onderwerpen worden aan de hand van veel praktijkvoorbeelden behandeld.

Deze cursus bestaat uit drie delen:

- Blok A**
- Blok B**
- Blok C**

- Juridische voorbereiding
- Praktische voorbereiding
- De zitting en daarna

■ Doelstellingen

Na het volgen van deze juridische nascholing:

- weet u wat er in ieder geval in een kortgedingdagvaarding moet staan;
- weet u welke regels uit de procesreglementen u moet naleven;
- weet u wat wel en niet kan worden gevorderd in een kort geding;
- weet u hoe u een effectieve vordering formuleert;
- bent u op de hoogte van de belangrijkste jurisprudentie op het terrein van de meest voorkomende vorderingen in kort geding.

- *Opmerking* Deze nascholing is in drie gedeelten (Blok A tot en met C) door te werken in ongeveer 3 uur. De blokken A en C zijn omvangrijker dan Blok B. Mogelijk beklijft de stof beter als u het programma in drie gedeelten doorwerkt.
- *Criteria toets* U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist hebt beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.
- *Over de docent* Mr. Petra de Bruin is senior-rechter A in de rechtbank Rotterdam, werkzaam als voorzieningenrechter en voorzitter van de redactieraad Procesreglement kort geding. Petra de Bruin is naast haar werk als rechter voor verschillende cursusinstituten actief als docent kort geding en beslag- en executierecht. Over die onderwerpen schrijft zij regelmatig artikelen, boekbesprekingen en annotaties. Van haar hand is ook het boek *Procederen in kort geding in vijf stappen*.

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennis is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de pretoets maken. De antwoorden tellen niet mee voor uw eindscore.

- 1 Welk antwoord is juist? De voorzieningenrechter:
 - A kan een overeenkomst vernietigen.
 - B kan een overeenkomst ontbinden.
 - C kan nakoming van een overeenkomst gelasten.
 - D kan een overeenkomst buiten werking stellen.

- 2 Welk antwoord is juist? In een kort geding:
 - A moet de eisende partij bij advocaat verschijnen.
 - B moet de gedaagde partij bij advocaat verschijnen.
 - C mag de gedaagde partij alleen in persoon verschijnen.
 - D mag de gedaagde partij zich laten vertegenwoordigen door een gemachtigde.

- 3 Welk antwoord is juist? Een vordering in kort geding mag worden geweigerd als:
 - A de zaak te moeilijk is.
 - B de zaak te omvangrijk is.
 - C de feiten niet helder zijn.
 - D de gedaagde zonder advocaat is verschenen.

- 4 Welk antwoord is juist? Als een kort geding voor de zitting wordt ingetrokken:
 - A worden de proceskosten gecompenseerd.
 - B moet de eiser de proceskosten van gedaagde dragen.
 - C wordt er op verzoek een proceskostenbeslissing genomen.
 - D wordt er geen proceskostenbeslissing genomen.

- 5 Welk antwoord is juist?
 - A De vonnistermijn in kort geding is twee weken
 - B De vonnistermijn in kort geding is niet in de wet geregeld.
 - C De vonnistermijn in kort geding is een week of twee weken.
 - D De vonnistermijn in kort geding is twee weken of langer.

- 6 Welk antwoord is juist:
- A In een kort geding moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden veroordeeld.
 - B In een familie kort geding moet de rechter de proceskosten compenseren.
 - C In een kort geding kunnen geen beslagkosten worden gevorderd.
 - D In een kort geding heeft de rechter grote vrijheid op het punt van de proceskosten.
- 7 Het prognoseverbod ziet op:
- A het hoger beroep.
 - B de bodemprocedure.
 - C een verzetprocedure.
 - D een incident.
- 8 Er kan in kort geding verstek worden verleend als:
- A de advocaat van eiser een e-mail met verzendbevestiging kan laten zien.
 - B de dagvaarding in een gesloten envelop is achtergelaten en uit de dagvaarding niet blijkt dat de deurwaarder het adres van de gedaagde in de KvK of BRP heeft gecontroleerd.
 - C de zitting is aangekondigd in een publicatie in de Staatscourant.
 - D de dagvaarding in een gesloten envelop is achtergelaten en uit de dagvaarding blijkt dat de deurwaarder het adres van de gedaagde in de KvK of BRP heeft gecontroleerd.
- 9 Welk antwoord is juist? Een kort geding in een arbeidszaak:
- A moet bij de kantonrechter worden behandeld
 - B mag bij de voorzieningenrechter handel worden behandeld.
 - C mag bij de voorzieningenrechter handel worden behandeld als eiser het griffierecht van gedaagde betaalt.
 - D moet bij de voorzieningenrechter handel worden behandeld als gedaagde een advocaat heeft.
- 10 Bevoegd om een kort geding in een familiezaak te behandelen is de voorzieningenrechter van:
- A rechtbank woonplaats eiser.
 - B rechtbank woonplaats advocaat eiser.
 - C rechtbank woonplaats advocaat gedaagde.
 - D rechtbank woonplaats gedaagde.

- **Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering**

Wie een kort geding wil gaan voeren, moet beschikken over een goedgevulde gereedschapskist. Daarin zit als eerste het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). De art. 254-259 Rv gaan over het kort geding in algemene zin en komen verderop in deze cursus nog uitgebreid aan de orde. Andere in Rv geregelde procedures die (ook) bij de voorzieningenrechter kunnen worden gevoerd, zijn het executiegeschil van art. 438 Rv, het geding tot opheffing van een conservatoir beslag van art. 705 Rv, het dwangsomgeschil van art. 611d Rv – als de dwangsom door de voorzieningenrechter is opgelegd – en het geschil waarin een, in art. 843a Rv bedoelde, exhibitievordering wordt ingesteld.

Op de kortgedingprocedure zijn de algemene bepalingen in Titel 1, Boek 1, Rv van toepassing, verschillende bepalingen in Titel 2, Boek 2, Rv, die over de dagvaardingsprocedure in eerste aanleg gaan en bepalingen in Titel 7, Titel 10a en Titel 11, Boek 1, Rv. Voorbeelden van deze, ook op het kort geding toepasselijke, bepalingen zijn de waarheidsplicht van art. 21 Rv, de mogelijkheid om stellingen te laten toelichten en bescheiden te laten overleggen van art. 22, openbaarheid en sluiting der deuren van art. 27 Rv, de dagvaardingstermijnen van art. 114-117, de regel over de oproeping van derden van art. 118 Rv, de bepaling over eiswijziging van art. 130 Rv en de bepalingen die gaan over hoger beroep, prejudiciële vragen en cassatie.

De rechtsmacht van de Nederlandse rechter in het algemeen en de absolute en relatieve bevoegdheid van, specifiek, de voorzieningenrechter is geregeld in art. 2 e.v. Rv.

- **Bevoegdheidsregelingen in Rv en andere regelingen**

Uitgangspunt is dat het in een kort geding gaat om zaken waarin een burgerlijk recht wordt ingeroepen (art. 112 Gw). Dat betekent niet dat de kortgedingrechter absoluut onbevoegd is als de wet een andere bevoegde rechter – de bestuursrechter of de strafrechter – aanwijst. Het gaat dan om de vraag of de aangewezen rechter voldoende rechtsbescherming biedt. Anders geformuleerd is dan de vraag of de kortgedingrechter als restrechter moet optreden. Hierop wordt dieper ingegaan in het onderdeel dat gaat over de bevoegdheid van de voorzieningenrechter.

Er kan niet alleen een andere overheidsrechter overeengekomen of aangewezen zijn, maar ook een andere rechtsgang. In het civiele recht is dat meestal arbitrage. Wanneer partijen overeenkomen dat zij hun geschillen in arbitrage laten beslechten, hangt het van de arbitrale regeling af of de voorzieningenrechter al dan niet bevoegd is. Art. 1022c Rv bepaalt in verband daarmee dat de (voorzieningen)rechter uitsluitend bevoegd is, indien de gevraagde beslissing niet of niet tijdig in arbitrage kan worden verkregen. Daarbij verdient het opmerking dat veel arbitrageregelingen de mogelijkheid tot het voeren van een arbitraal kort geding kennen.¹ De voorzieningenrechter kan echter (toch) bevoegd zijn wanneer iemand tegen zijn wil of in strijd met de wet van de overheidsrechter wordt afgehouden. Anders geformuleerd moet de keuze voor arbitrage vrijwillig en ondubbelzinnig zijn gemaakt. In arbeidszaken rijst met regelmaat de vraag of de keuze voor arbitrage – die in het arbeidsrecht mogelijk wordt geacht – op die manier gemaakt is.² De wet bepaalt in art. 1020 lid 3 Rv dat arbitrage niet mag leiden tot de vaststelling van rechtsgevolgen die niet ter vrije bepaling van partijen staan. Een voorbeeld daarvan is de familiezaak. Een ander aspect van absolute bevoegdheid volgt uit art. 611d Rv. De voorzieningenrechter is voor een vordering op grond van dat artikel alleen bevoegd als de dwangsom door een voorzieningenrechter is opgelegd. Daarbij maakt het niet uit of dat in een handelszaak of in een familiezaak is gebeurd.

Art. 99 e.v. Rv regelen de relatieve bevoegdheid van de voorzieningenrechter. De kortgedingrechter toetst de relatieve bevoegdheid niet ambtshalve. Dat betekent dat op de relatieve onbevoegdheid van de voorzieningenrechter een beroep moet worden gedaan. Daarop gelden slechts enkele uitzonderingen. Art. 80 Rijksoctrooiwet 1995 en art. 19 Chipswet wijzen de voorzieningenrechter in de rechtbank Den Haag als exclusief bevoegde rechter aan. In deze zaken toetst de rechter de relatieve bevoegdheid ambtshalve.

Een andere bevoegdheidsvraag betreft de keuze voor de voorzieningenrechter in handelszaken of die in kantonzaken. Art. 254 lid 5 Rv bepaalt dat in zaken die ten gronde door de kantonrechter worden behandeld – wat is geregeld in art. 93 Rv – de kantonrechter in kort geding bevoegd is tot het treffen van een voorziening. Het staat een eisende partij echter vrij om een gedaagde te dagvaarden voor de voorzieningenrechter in handelszaken, ook als het onderwerp van de zaak ten gronde door de kantonrechter wordt behandeld. Als het gaat om een executiegeschil, is de bevoegdheid van de kantonrechter in zaken die ten gronde door de kantonrechter worden behandeld, zoals huurzaken en arbeidszaken, sinds 1 oktober 2020 geregeld in art. 438 lid 2 Rv. Ook daarvoor geldt dat die bevoegdheid niet exclusief is. Het staat de eisende partij vrij om te kiezen voor de voorzieningenrechter in handelszaken.

De bevoegdheidsvraag kan ook een rol spelen in familiezaken en meer specifiek in zaken van echtscheiding of scheiding van tafel en bed. Is de voorzieningenrechter van art. 254 Rv bevoegd een voorlopige voorziening te geven of dient een partij in een echtscheidingsprocedure zich voor het verkrijgen van een voorlopige voorziening als bedoeld in art. 822 Rv met een verzoekschrift, en niet met een dagvaarding, te wenden tot de voorzieningenrechter bedoeld in art. 821 Rv? De lijn van de jurisprudentie is dat, wanneer een echtscheidingsprocedure al aanhangig is, de bijzondere procedure van art. 821 Rv moet worden gevolgd en dat dit in kort geding leidt tot niet-ontvankelijkheid.³ Voor het geval nog geen echtscheidingsprocedure aanhangig is, bepaalt art. 821 lid 4 Rv dat een beschikking houdende voorlopige voorziening haar kracht verliest als niet binnen vier weken een verzoek tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed is gedaan.

■ Internationale regelingen

Zowel procesrechtelijke als materieelrechtelijke aspecten die in een kort geding aan de orde kunnen komen, zijn geregeld in een reeks van verdragen en EU-verordeningen. Deze regelingen zijn relevant in bevoegdheidskwesties die kunnen spelen wanneer een van de (gedaagde) partijen niet in Nederland woont of is gevestigd, wanneer een (gekozen) ander recht van toepassing is en wanneer fundamentele rechten in het geding zijn. De belangrijkste internationale regelingen die in een kort geding aan de orde kunnen komen zijn:

- Verordening Brussel I-bis.⁴
- Verordening Brussel II-ter.⁵
- Verdrag tot het vaststellen van enige eenvormige regels betreffende het conservatoir beslag op zeeschepen (Beslagverdrag 1952).⁶
- EU-Werkingsverdrag.^{7, 8}
- Verordening Rome II.⁹
- Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.¹⁰

Verordening Brussel I-bis gaat zowel over de in art. 7 en 8 van die Vo geregelde bevoegdheid van de rechter wanneer een, uit een EU-lidstaat afkomstige, buitenlandse partij wordt gedagvaard als over de in art. 35 van die Vo opgenomen mogelijkheid om voorlopige of bewarende maatregelen te treffen. Verordening Brussel II-ter schafte het exequatur – een procedure nodig voor grensoverschrijdende tenuitvoerlegging van beslissingen – af en regelt de grensoverschrijdende erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen en akten in zaken met een, voornamelijk, familierechtelijk karakter binnen de EU, met uitzondering van Denemarken. Toepassing van het Beslagverdrag 1952 kan aan de orde zijn wanneer een vordering tot het opheffen van een conservatoir beslag op een zeeschip wordt ingesteld. Het Verdrag inzake de werking van de EU biedt de mogelijkheid tot het stellen van prejudiciële vragen aan het HvJ EU, wat in kort geding zelden voorkomt. Verordening Rome II gaat over het ‘toepasselijke recht op een onrechtmatige daad’- situatie en kan toepassing vinden in internationale verhoudingen. Het EVRM kan in tal van

zaken aan de orde komen. Zo garandeert art. 6 EVRM het recht op toegang tot de rechter, dat in geding kan zijn als wordt gevorderd de gedaagde te verbieden om opnieuw beslag te leggen of om een faillissement aan te vragen. Een ander voorbeeld is het door art. 2 van het Vierde Protocol bij het EVRM gegarandeerde recht op vrijheid van verplaatsing, dat in geding kan zijn wanneer een straatverbod wordt gevorderd.

■ **Het Burgerlijk Wetboek**

Het kort geding is een civiele procedure waarin een rechtsvordering wordt ingesteld. Handvatten daarvoor zijn te vinden in titel 11, Boek 3 BW die over rechtsvorderingen gaat. Belangrijke bepalingen uit die titel zijn art. 3:296 BW waarvan lid 1 gaat over geven, doen en nalaten en lid 2 over de mogelijkheid van een veroordeling onder voorwaarde of tijdsbepaling. Voor het executietraject van rechts-handelingen waartoe een partij veroordeeld wordt, biedt art. 3:300 BW de mogelijkheid tot reële executie. Een gedaagde partij kan in het kader van zijn verweer, in voorkomende gevallen, een beroep doen op art. 3:303 BW, dat bepaalt dat zonder voldoende belang niemand een rechtsvordering toekomt. Naast deze wat meer algemene bepalingen bevatten de verschillende wetboeken een groot scala aan bepalingen die zowel voor de beantwoording van formele vragen als voor de beoordeling van het materiële geschil relevant kunnen zijn. Voorbeelden daarvan zijn de verjaringsregeling, de bepalingen over verzuim, de bepaling dat een executeur de nalatenschap in en buiten rechte vertegenwoordigt en de definitie van een schip in art. 8:1 BW.

CASUS 1

Rechtersregelingen en de wet

- a Mag u zich als partij tot de voorzieningenrechter wenden nadat vonnis is bepaald en waarom (niet)?

- b Welke eisen worden aan (de indiening van) een eis in reconventie in kort geding gesteld?

- c Op welke gronden kan de mondelinge behandeling van een kort geding worden verplaatst?
